

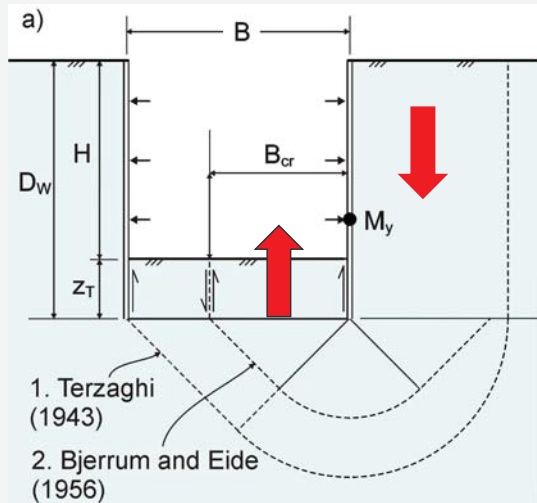
Kurs Byggegrupsveileder- Stabilitet

Kjell Karlsrud, NGI

Byggegroper i leire

- Klassisk bunnoppressing innenfor støttevegger
- Tiltak for å øke sikkerhet

Bunnoppressing-bruddmekansime i leire

$$F = \gamma_M = \frac{N_c \cdot c_{ub} + 2 \cdot c_{uT} \cdot z_T / B_{cr}}{\gamma \cdot H + q - p}$$

c_{ub} = midlere styrke i bruddfigur

c_{uT} = sidefriksjon langs innvendig vegg

NGI

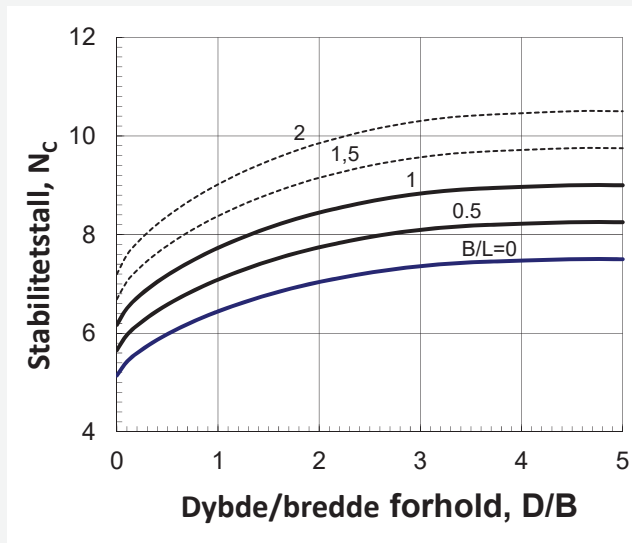
Valg av styrke c_{ub}

- c_{ub} skal representere midlere styrke langs skjærflatene under bunn
- Det vil i praksis si middelvei ned til dybde $2/3$ av B_{cr} fra underkant vegg/byggegrøp
- Verdien for c_{ub} skal ellers representere en midlere verdi av karakteristisk udrenert aktiv, passiv og direkte skjærstyrke, dvs.:

$$c_{ub} = \frac{c_{uC} + c_{uD} + c_{uE}}{3}$$

NGI

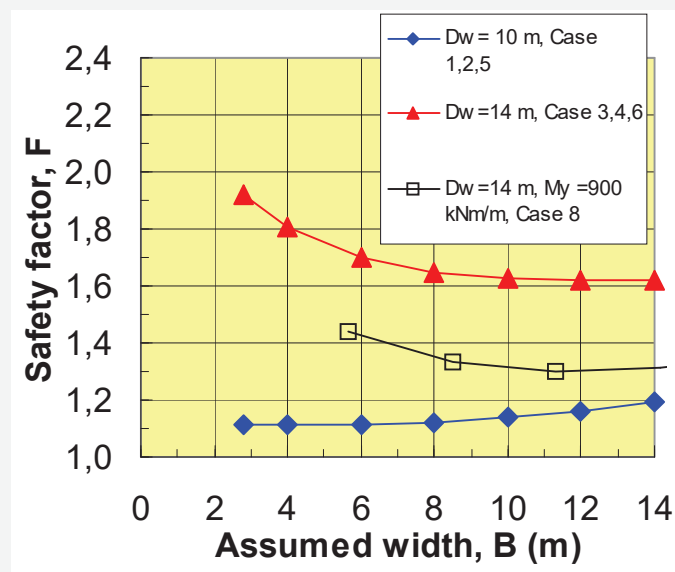
Stabilitetstallet N_c (NGI Publ.16)

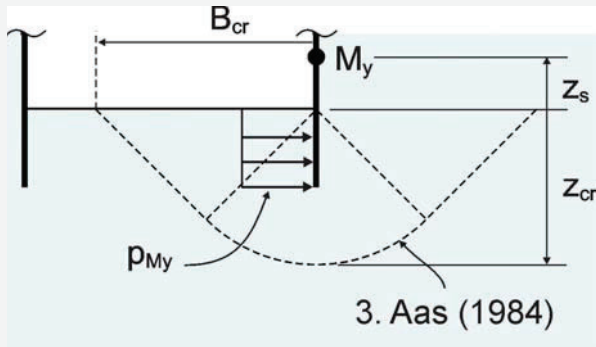
N_c kan beskrives ved kurvetilpasset formel

Det må søkes etter kritisk bredde

Tilfelle med "myk" vegg (basert G.Aas, 1984)

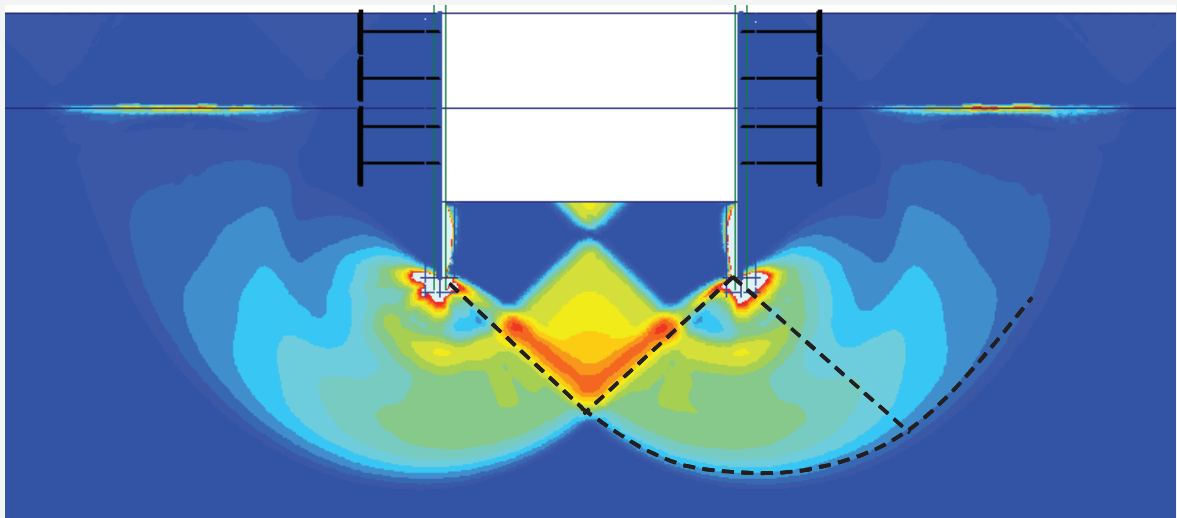

$$F = \gamma_M = \frac{0.94 \cdot N_c \cdot c_{ub}}{\gamma \cdot H + q - p_{My} \cdot z_T / z_{cr}}$$

$$p_{My} = \frac{M_Y - \sigma_{ha} \cdot z_S^2}{z_T^2 + 2 \cdot z_S \cdot z_T}$$

Bruddmekanismen har vært bekreftet ved PLAXIS beregninger

(eksempelet er Karlsrud & Andresen, 2008, for byggegrøp med på H=10 m, B=16 m)

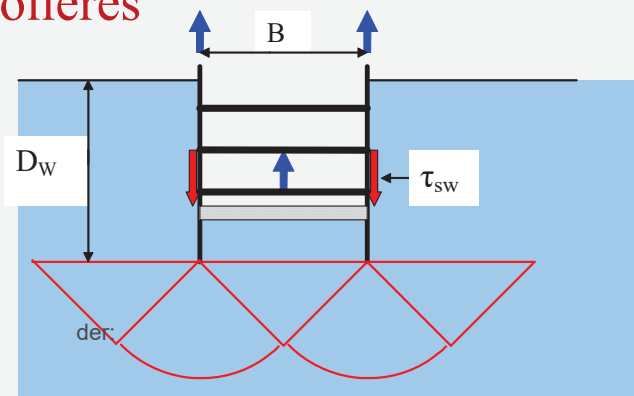
Sikkerhet fra PLAXIS 2D og 3D viser meget god overenstemmelse med analytisk løsning

(Etter Karlsrud & Andresen, 2008)

Case	B (m)	L (m)	B/L	PLX	Analytisk
4	16	∞	0	1.63	1.63
4-1	16	32	0.5	1.80	1.78
4-2	16	16	1	1.99	1.95

Sikkerhet mot oppløft av helekonstruksjonen må også kontrolleres

$$F = \gamma_M = \frac{N_c \cdot c_{ub} + 2 \cdot \tau_{sw} \cdot D_w \cdot \frac{L+B}{B \cdot L}}{\gamma \cdot H + q - p}$$

τ_{sw} midlere karakteristisk utvendige sidefriksjon over spuntveggenes høyde

D_w dybde av spuntfot under terreng

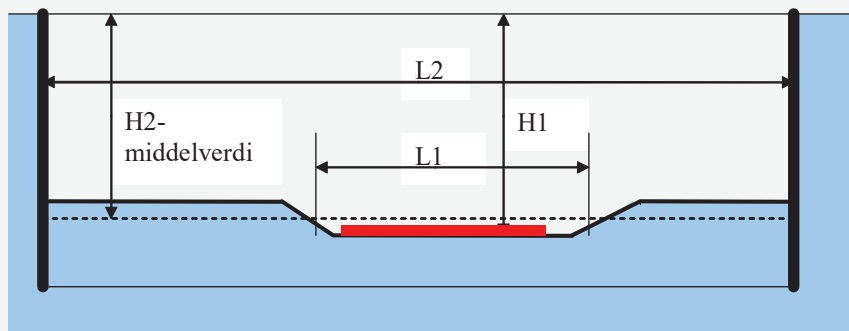
Tiltak for å øke sikkerhet

- ↗ Seksjonsvis graving-støp underbetong/bunnplate/re-belastning?
- ↗ Dyp støttevegg med høy momentkapasitet
- ↗ Utgraving og støp bunnplate under vann
- ↗ Tverrvegger av betong under traubunn
  - Slissevegger
  - Jet-injiserte vegger
- ↗ Grunnforsterking med KS-massivt eller i ribber

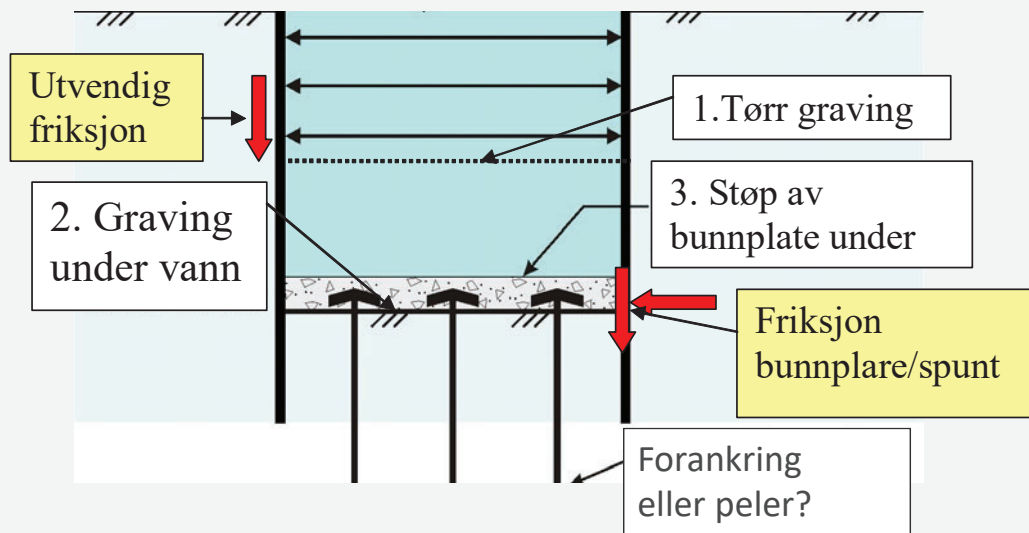

Seksjonsvis graving

- ↗ Økt sikkerhet gjennom økt N_c verdi (opptil ca. 20% økning γ_m mulig)
- ↗ Områdene til hver side for seksjonen som graves må ha $\gamma_m > 1,4$
- ↗ Det må også kontrolleres at midlere $\gamma_m > 1,4$
- ↗ Seksjon som støpes/re-belastes må også ha $\gamma_m > 1,4$

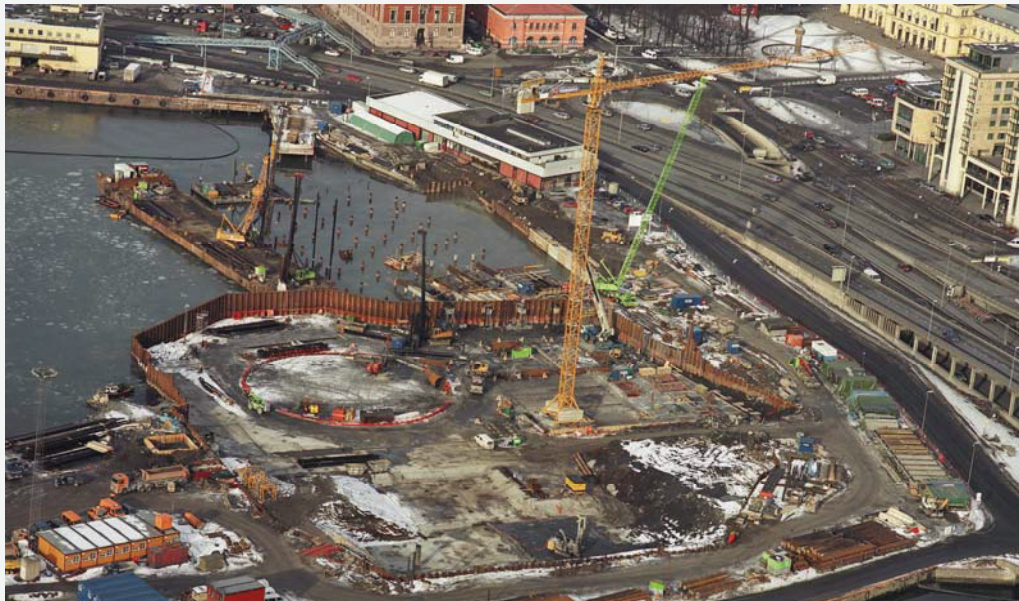

Prinsipp for graving under vann

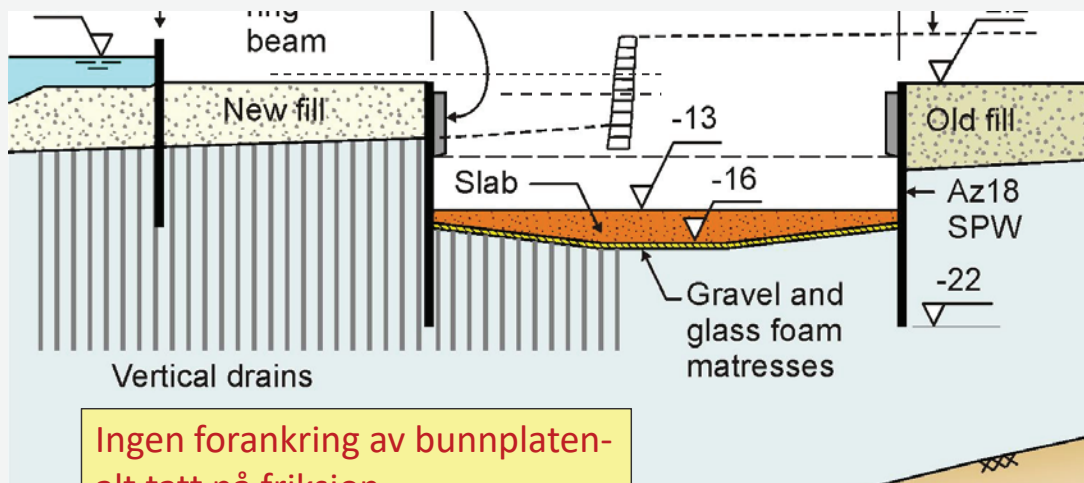
NGI

Eksempel fra dyp kjeller for Operaen

NGI

Snitt sylindrisk spuntgrop Operaen (Etter Karlsrud, 2008)

NGI

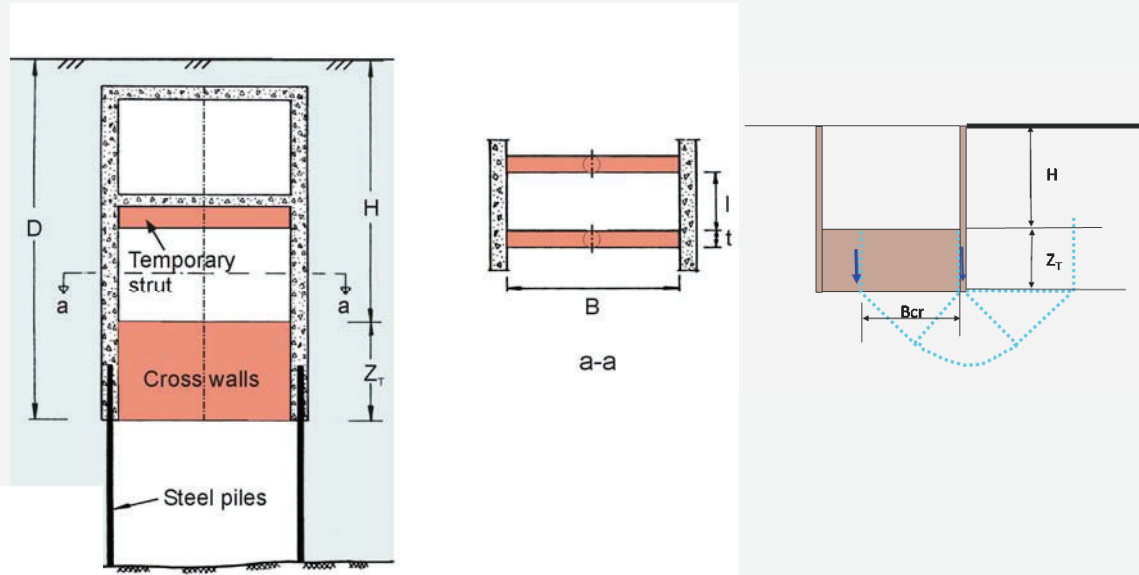
Ferdig utgravet Operaen

NGI

Slissevegg-Tverrvegg (ST) konseptet først anvendt i Studenterlunden (Etter Eide et al, 1973)

NGI

Beregning av sikkerhet for ST konseptet

$$F = \gamma_M = \frac{N_c \cdot c_{ub} + N_{sf} \cdot c_{uw} + N_t \cdot c_{ut}}{\gamma \cdot H + q}$$

$$N_{sf} = \text{bidrag fra sidefriksjon} = \frac{2 \cdot (B+l) \cdot z_T}{B \cdot (l+t)}$$

$$N_t = \text{bidrag fra spissmotstand} = \frac{7.5 \cdot B}{B \cdot (l+t)}$$

NGI

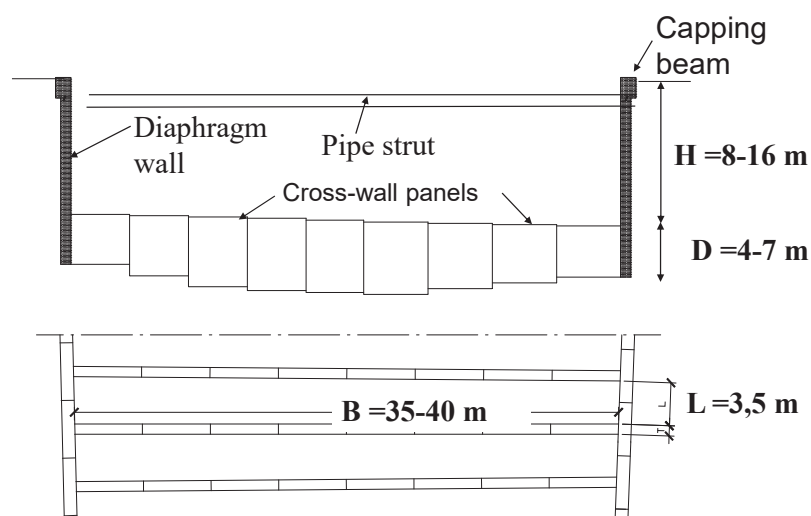
Det må også kontrolleres for brudd gjennom en enkelt åpning

$$F = \gamma_M = \frac{N_c \cdot c_{ub} + N_{sf} \cdot c_{uw}}{\gamma \cdot H + q}$$

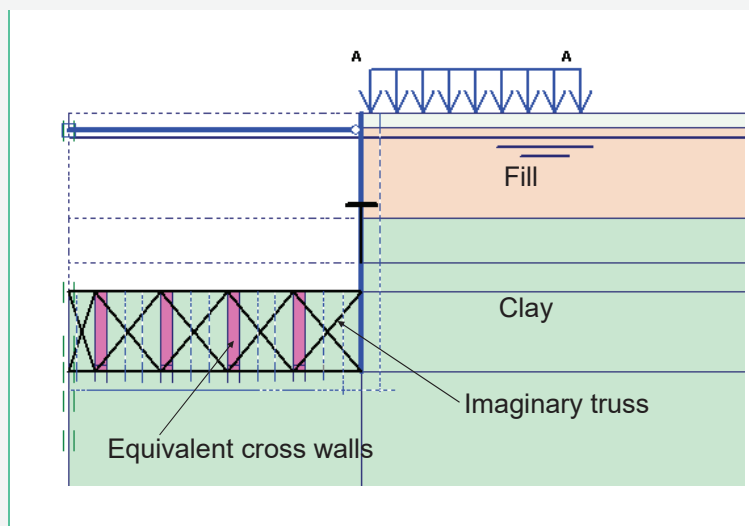
$$N_{sf} = \text{bidrag fra sidefriksjon} = \frac{2 \cdot (B+l) \cdot z_T}{B \cdot l}$$

Eksempel på slissevegg løsning vegttunnel Gøteborg

(etter Karlsrud et al, 2005)

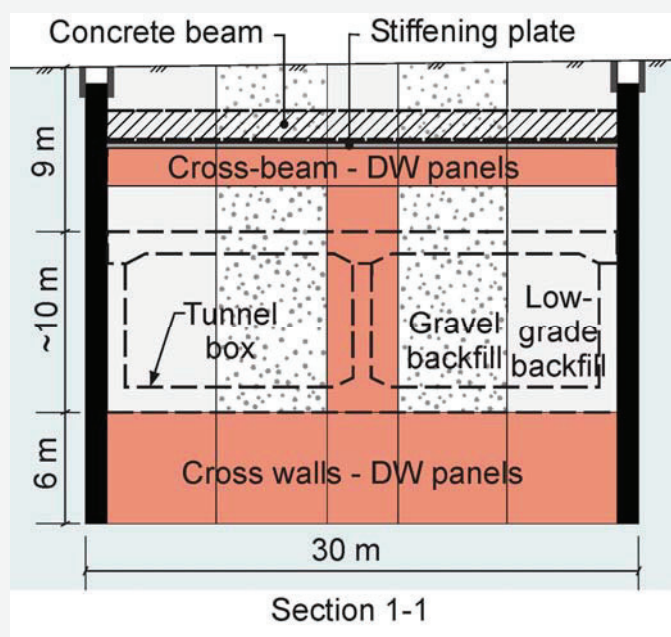

Ekvivalent 2D FEM modell viste seg å gi meget gode resultater (Etter Karlsrud & Andresen, 2008)

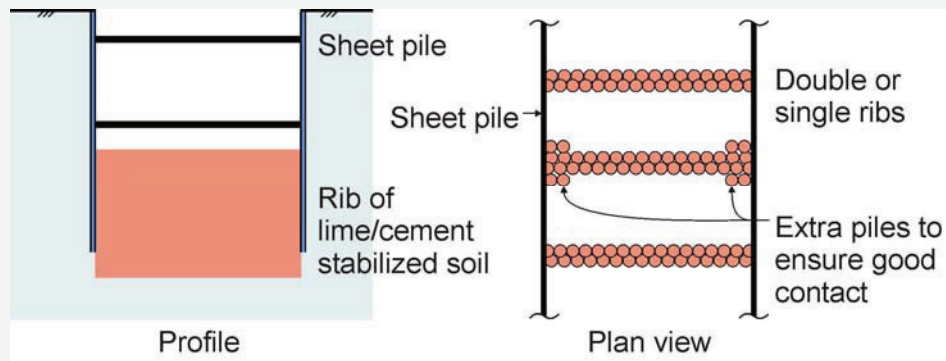
NGI

Slissevegg løsning Sørenga (etter Karlsrud, 2007)

NGI

Kalk/semest stabilisering er meget ofte anvendt som stabiliserende tiltak- generelt gode erfaringer

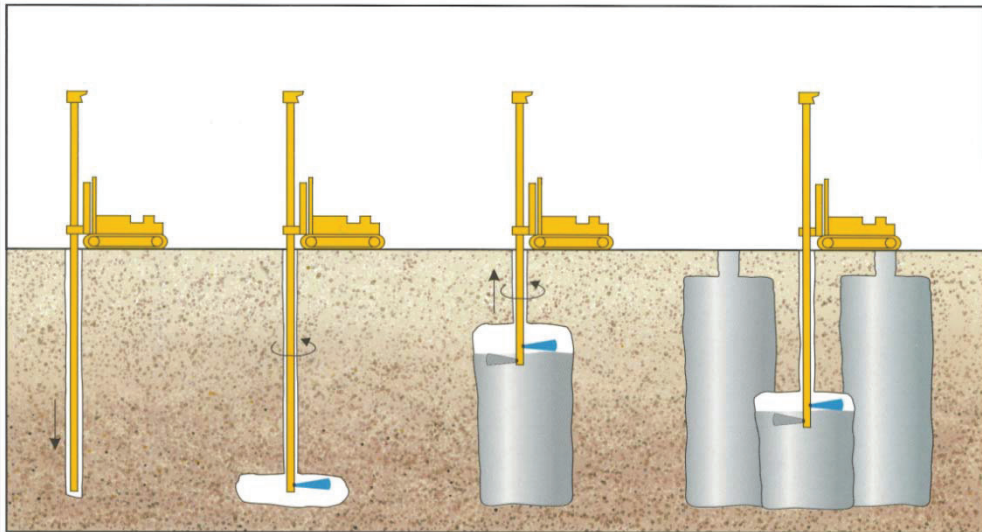
NGI

Eksempel på KS-stabiliserte ribber

NGI

Jet-injisering kan også fungere meget godt som ribber under traubunn

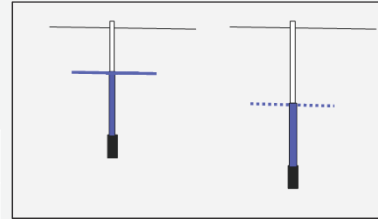
Byggegrøper i friksjonsjord- hydraulisk stabilitet

- ↗ Hydraulisk grunnbrudd
- ↗ Hydraulisk oppløft
- ↗ Tiltak for å bedre stabilitet

Definisjon av trykkpotensialet

$$H_{tot} = \frac{u}{\gamma_w} + z$$

u=	poretrykk i kPa i det gitte punktet
z=	kotenivå punktet befinner seg (eventuelt relativ høyde i forhold til en referansehøyde)

Hydraulisk grunnbrudd inntreffer når:

$$i \cdot \gamma_w \geq \gamma'$$

i = Strømningsgradienten definert ved:

$$i = \Delta H / \Delta z$$

ΔH = Potensialfall i meter vannsøyle
over høyden Δz

γ_w = Romvekt av vann

γ' = Neddykket romvekt av jord

Konsekvenser av for stor strømningsgradient

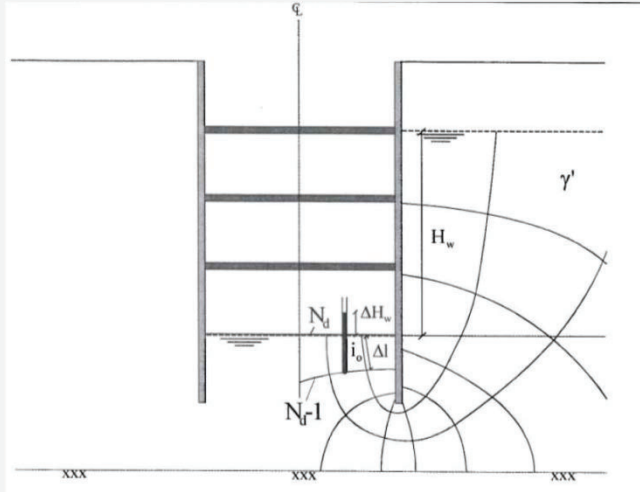
1. Null effektivspenning
Støtteveggen mister passivt mothold
«Gyngebunn» oppstår
2. Grunnvannserosjon eller "piping"
Videre utvikling sterkt avhengig av lagdeling

Eksempel på kjebler skapt av grunnvannserosjon

Strømnett for homogen jord

Trykkpotensialet i et punkt

$$H_{tot} = \frac{u}{\gamma_w} + z$$

u poretrykk i kPa i det gitte punktet

z kotenivå punktet befinner seg

Krav til sikkerhet mot grunnvannserosjon

Krav til maksimal utløpsgradient er

$$i_o < i_c / \gamma_{G;dst} = \gamma' / \gamma_{G;dst} \cdot \gamma_w$$

Anbefalt:

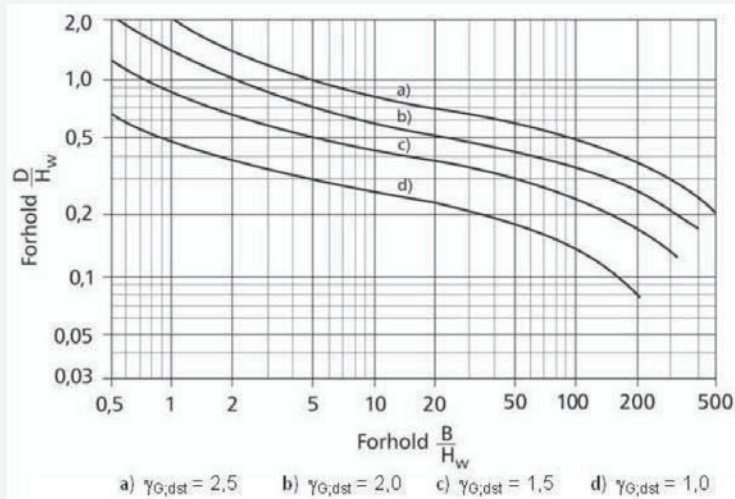
Homogen grus og grov sand: $\gamma_{G;dst} > 1,35/1,5$

Homogen fin sand : $\gamma_{G;dst} > 2-2,5$

Eksempel på beregnet akseptabel geometri for langstrakt byggegrop i homogen sand

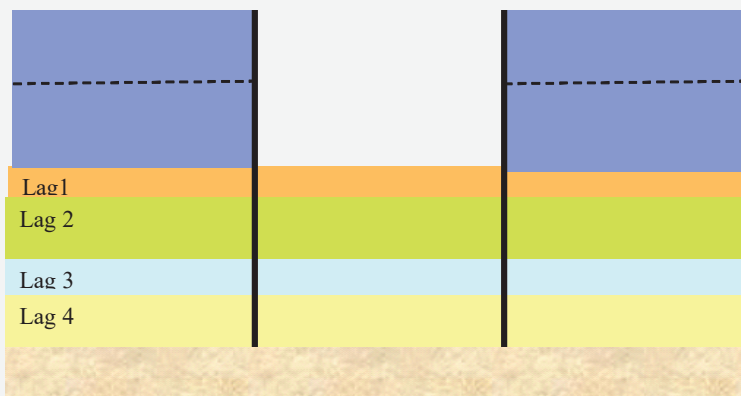
(Etter NGI Publ.16, Janbu et al 1956)

NGI

Håndtering av lagdelt jord

- Start med enkel håndberegning- idealisert modell
- Transformer strømnett
- Bruk egnet regneprogram

NGI

Formelgrunnlag lagdelt grunn

For Lag 1:

$$\Delta H_1 = \Delta H_{\text{tot}} / (1 + k_1 z_2 / z_1 k_2 + k_1 z_3 / z_1 k_3 + \dots)$$

For Lag n

$$\Delta H_n = k_1 z_n / z_1 k_n \text{ for de underliggende lag}$$

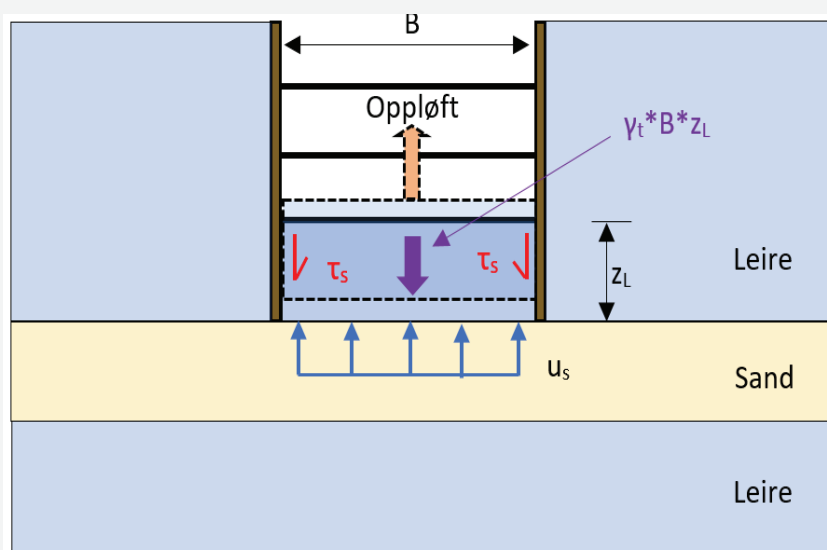
Gradient i det enkelte lag bestemmes ved

$$i_n = \Delta H_n / z_n$$

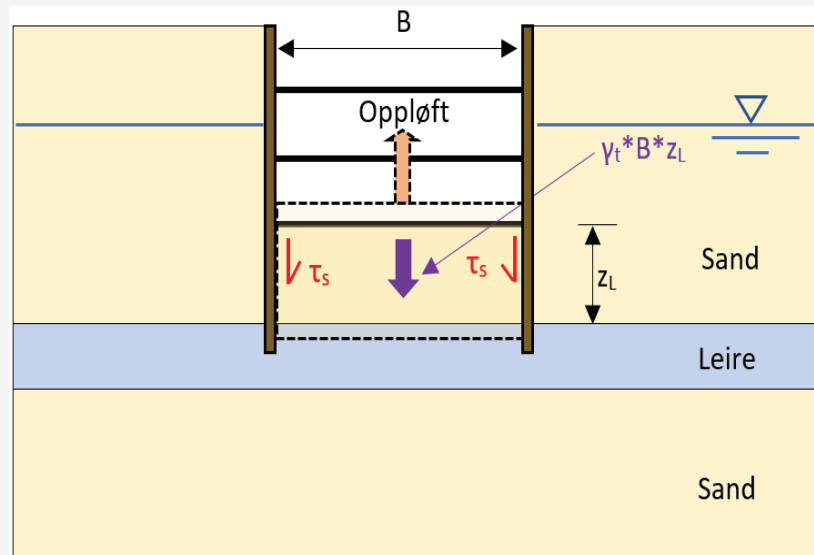
Permeabilitet som øker med dybden under traubunn er spesielt ugunstig

Sikkerhet mot hydraulisk oppløft ved sandlag under spuntfot (ugunstig)

Sikkerhet mot hydraulisk oppløft ved spuntfot i lokalt tett leirlag (gunstig)

Tiltak for å bedre hydraulisk stabilitet

- ↗ Vegg ned i tett lag i tilstrekkelig dybde
- ↗ Graving under vann
- ↗ Brønner- reduksjon av vanntrykk
- ↗ Injeksjon/tetting av vannførende lag

Drenering /brønner

➤ Passive avlastningsbrønner

- I finkornig lagdelt grunn (leire/silt/finsand) er PVD effektivt
- Brønner med gruskasting mer aktuelt i renere sandavsetninger. Må installeres før det er oppad rettet strømning i byggegropen

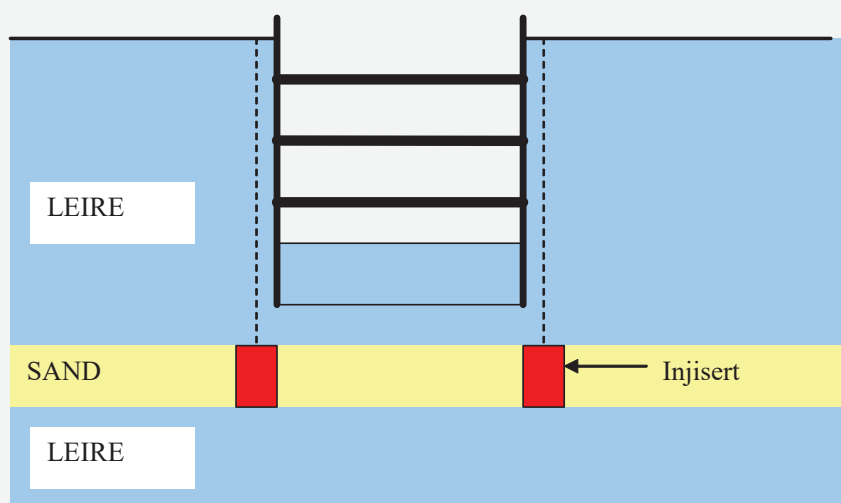
➤ Pumpebrønner

- Sugespissanlegg (wellpoints)- godt egnet i fin til mellom sand
- Vanlige pumpebrønner med nedsenket løftepumpe – best egnet mellom til grover sand og grus

Brønner innenfor byggegrop er generelt mest effektive, men utenfor kan også fungere godt, avhengig av grunnforhold/lagdeling

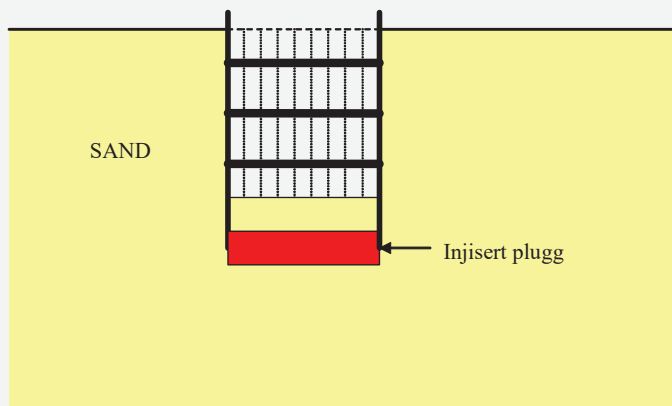

Avskjærende injeksjon

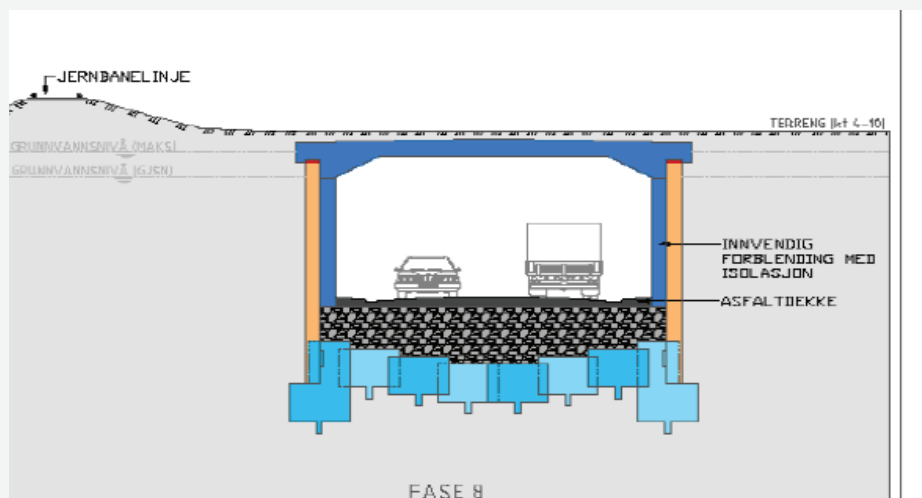
Injisert plugg

Grov sand/grus: Kjemisk injeksjon
 Ellers: Jet-injisering (anvendt tunnel Skien)

NGI

Vellykket eksempel på anvendelse jet-injisert plugg Hovenga tunnelen i Porsgrunn (fra L. Hoksrud, Jetgrunn AS)

NGI